

MARION VAN DE
COOLWIJK

SPANNENDE
ROMAN

Mama
liegt

DE CRIME COMPAGNIE

15 JANUARI 1946

Elizabeth voelde haar buik voor de zoveelste keer samentrekken. Ze kreunde. De pijn was ondraaglijk. Hoe lang nog? Alle besef van tijd was weg en ze kon maar één ding denken: laat dit alsjeblieft stoppen. Nu meteen!

Haar keel voelde droog. Ze liet haar tong langs haar lippen glijden en proefde zout zweet. 'Water,' mompelde ze. Haar ogen zochten steun bij haar moeder die naast het bed zat en haar haren streelde. Wat was ze blij dat ze dit niet alleen hoefde te doen.

Zowel Frans als haar ouders hadden zich zorgen gemaakt over de bevalling die pas in februari werd verwacht. Het huis dat Frans voor hen bouwde was nog niet af. De dichtstbijzijnde kraamkliniek was nog in aanbouw na die verschrikkelijke hongerwinter. De dokter vond de zolderkamer in het huis van haar schoonouders, waar ze sinds hun trouwen afgelopen augustus verbleven, ongeschikt om in te bevallen. Er was halsoverkop naar een veilige oplossing gezocht.

Met wat financiële hulp van haar schoonouders kon ze begin januari terecht in Huize Moedergeluk, een goed aangeschreven kliniek op de Veluwe. Zo had Frans alle rust om hun huis af te bouwen en hoefde zij zich geen zorgen te maken over de laatste fysiek zware weken op de zolderkamer. En ook haar ouders hadden ingestemd met het plan.

Ze had zich nog nooit zo ongelukkig gevoeld toen ze hier vorige week arriveerde en haar kamer binnenstapte. Moest ze hier een maand verblijven? De kliniek was gehuisvest in een oud

klooster dat tijdens de oorlogsjaren dienst had gedaan als Duitse commandopost. Een klooster is van zichzelf al kaal en sober, maar ook de ravage die de Duitsers hadden achtergelaten was na acht maanden nog steeds zichtbaar. Muren waren beschadigd, de meeste ramen waren voorzien van tralies. In de met mozaïek betegelde vloeren ontbraken tegels en de deuren waren dringend toe aan een lik verf. Het meubilair in de kliniek was minimaal en ook in haar kamer, volgens de zusters de mooiste kamer van allemaal, was alleen het hoognodige te vinden. Bij het ijzeren bed waren de spijlen aan het voeteneinde verwijderd om de vroedvrouw de ruimte te geven. Er was een secretaire, een fauteuil en een nachtkastje waarop een olielamp stond. In de stalen kast in de hoek van de kamer kon ze haar kleding kwijt. Het is dat de verzorging goed stond aangeschreven, want het liefst had ze rechtsomkeert gemaakt.

Haar zintuigen, die door haar zwangerschap toch al op scherp stonden, registreerden direct bij binnenkomst een muffe geur in het gebouw. Alsof het jarenlang afgesloten was geweest. De openslaande deuren die naar de tuin leidden, liet ze, ondanks de winterkou, dag en nacht op een kier staan om maar iets van frisse lucht binnen te krijgen. Het kleine raam in de muur achter haar bed kon niet open. Van de tralies die zich aan de buitenkant van het raampje bevonden, waren schaduwen te zien op de betonnen muren. Een echte verwarming was er niet. Wel een klein kolenbrandertje dat dag en nacht bleef branden. Met een schepje kon ze kolen uit de kolenkit in de kachel gooien. Als ze in haar kamer was, liet ze de olielamp naast haar bed constant branden voor zowel licht als warmte. Ver weg van huis en van iedereen die haar lief was moest ze hier de prestatie van haar leven leveren.

Toen de weeën begonnen, ruim vier weken eerder dan gepland, raakte ze in paniek. Alles waar ze bang voor was nam bezit van haar, waardoor ze volledig blokkeerde. Haar moeder was

op aandringen van de zuster meteen gekomen en zat nu al uren aan haar bed.

‘Houd nog even vol, meisje.’ De stem van haar moeder klonk ver weg.

Elizabeth gromde en voelde de pijn langzaam wegtrekken. Voor hoe lang? Ondanks het rustmoment dat haar lichaam gegund werd, kromde ze haar vingers aan weerszijden om de rand van het matras. Klaar voor de volgende pijnronde die niet lang op zich zou laten wachten.

Het water waar ze naar smachtte kwam niet. In plaats daarvan duwde iemand haar benen opzij en voelde ze een scherpe pijn onder in haar buik.

‘Ik denk dat het tijd is, mevrouw Van Kralingen,’ zei een raspere stem. ‘U mag persen.’

Elizabeth trok haar knieën op en duwde haar voeten stevig in het zeil. Eindelijk! Ze kon het ook onmogelijk langer tegenhouden. Diep inademend liet ze los en zette zich schrap voor het geweld dat haar zou overspoelen. Onder bemoedigende woorden van haar moeder en de zuster, gaf ze alles wat ze had.

‘Toe maar,’ klonk het.

Ze nam een diepe ademteug en liet zich meedeinen op de stuw van haar buik. Haar lippen persten zich samen, haar wangen bolden op en ze voelde het bloed naar haar hoofd stromen.

‘Pers, meisje, pers!’

Ze spande al haar spieren aan en kwam iets overeind. Haar nagels boorden zich in het matras. Ze sloot haar ogen en voelde een explosieve kracht in haar onderlichaam. Niet ademen, maar persen. Nog even. Gouden sterretjes dansten achter haar oogleden. Haar lichaam schokte en ze schreeuwde het uit. Enthousiaste stemmen vertelden haar dat het goed ging. ‘Goed zo, lieverd. Het hoofdje is er al.’

Met een laatste krachtinspanning perste ze haar lichaam leeg. De pijn stopte en de spanning in haar buik verdween. Moe-

gestreden liet ze zich achterovervallen. Opgewonden gepraat drong zich op. Geschreeuw. Ze kon niet verstaan wat er werd gezegd. Al haar zintuigen leken verdoofd. Ze hapte naar adem en nieuwe zuurstof stroomde haar longen binnen. Langzaam kwam ze terug in het nu.

‘Het is een meisje, Elizabeth. Je bent moeder geworden van een lief, gezond meisje.’

Elizabeth liet de woorden van haar moeder tot zich doordringen en glimlachte. ‘Emma,’ fluisterde ze. ‘Ze heet Emma, mama.’ Haar oogleden werden zwaar en ze voelde dat ze wegzakte.

*Ik heb geen spijt, geen berouw of wroeging.
Nooit gehad. Nooit ervaren. Nooit doorleefd.*

*De waarheid?
Laat me niet lachen.
Waarheid verblindt.
Komt in vele gedaantes.
Heeft duizend gezichten.
Niets is wat het lijkt.*

*Ik lieg de waarheid, zweer de leugen en geniet ervan.
Ze hebben geen flauw idee, niet eens een vermoeden.*

*Er is geen bewijs.
Ik ben voorzichtig.
Geef weinig prijs.
Ze kennen mij niet.
Weten van niets.
Wacht maar af.*

*Je kunt het geloven. Of niet. Het maakt mij echt niet uit.
Want ik creëer. Ik regisseer. Ik redigeer... mijn waarheid.*

AMSTERDAM – 12 DECEMBER 1944

‘Frans gaat weg.’ Elizabeth stormde de kamer binnen en viel haar moeder in de armen. ‘Hij gaat zich melden voor de Arbeitseinsatz.’

‘Ach kindje.’ Sophie Peters streelde haar dochters haar en staarde naar de tafel waar restjes van haar laatste suikerbiet in een pan met water klaarstonden om gekookt te worden. Het was het laatste beetje voedsel dat ze nog had voor haar en haar vijftienjarige dochter.

Sinds Jacob was ondergedoken stond ze er alleen voor. De kleine voorraad bonen, meel, suiker en aardappelen was allang op. De wekelijkse zending extra voedselbonnen van het verzet was gestopt. Ze had al zes weken niets meer vernomen. De angst dat Jacob iets was overkomen groeide, maar ze wilde Elizabeth niet onnodig ongerust maken. De Duitsers hadden haar al drie keer bezocht, maar ze wist zelf ook niet waar of bij wie haar man was.

De razzijs van de afgelopen maanden waarbij duizenden jongemannen tussen de zeventien en veertig jaar in Rotterdam, Haarlem en zelfs op Texel werden opgeroepen voor de Arbeidsinzet hadden Jacob bang gemaakt. ‘Hier, lees maar. Zo dadelijk is Amsterdam aan de beurt. Ik ga niet wachten tot ze mij komen halen.’

‘Maar... waar ga je dan heen?’ had ze vertwijfeld geroepen.

‘Het is beter als ik dat niet vertel.’ Terwijl hij zijn spullen bij elkaar zocht, had ze het bevelschrift gelezen dat op tafel lag.

Op bevel der Duitsche Weermacht moeten alle mannen in den leeftijd van 17 t/m 40 jaar zich voor den Arbeidsinzet aanmelden.

Hiervoor moeten alle mannen van dezen leeftijd onmiddellijk na ontvangst van dit bevel met de voorgeschreven uitrusting op straat gaan staan.

Alle andere bewoners, ook vrouwen en kinderen, moeten in de huizen blijven totdat de actie ten einde is. De mannen van de genoemde jaargangen die bij een huiszoeking nog in huis worden aangetroffen, worden gestraft, waarbij hun particuliere eigendom zal worden aangesproken.

Bewijzen van vrijstelling van burgerlijke of militaire instanties moeten ter controle worden meegebracht. Ook zij die in het bezit zijn van zulke bewijzen, zijn verplicht zich op straat te begeven.

Er moet worden meegebracht: warme kleding, stevige schoenen, dekens, bescherming tegen regen, eetgerei, mes, vork, lepel, drinkbeker en boterhammen voor één dag. Medegebrachte fietsen blijven in het bezit van den eigenaar.

De dagelijksche vergoeding bestaat uit goeden kost, rookartikelen en vijf gulden. Voor de achterblijvende familieleden zal worden gezorgd. Het is aan alle bewoners der gemeente verboden hun woonplaats te verlaten. Op hen die pogen te ontvluchten of weerstand te bieden, zal worden geschoten.

Jacob was diezelfde avond vertrokken.

‘Waarom, mam?’ Elizabeth keek op. ‘Waarom doet Frans zo iets?’ Haar betraande gezicht zag rood van de kou. ‘Nu zie ik hem nooit meer terug. Evenmin als papa.’

‘Tuurlijk wel.’ Sophie legde haar beide handen op haar dochters wangen. ‘Frans gaat werken in Duitsland. Hij krijgt kost en inwoning en voor zijn familie wordt gezorgd.’

‘Geloof je het zelf?’ Elizabeth rukte zich los. ‘Papa is niet voor niets ondergedoken!’

‘Dat lag wel ietsje anders, Liesje.’ Er klonk een diepe zucht. ‘Papa...’ Ze aarzelde. Hoe minder haar dochter wist, hoe beter.

‘Laat maar,’ snauwde Elizabeth. ‘Je begrijpt er helemaal niets van. Frans laat mij gewoon in de steek! Vorige week zei hij nog dat hij met mij wilde trouwen en nu...’

‘Trouwen?’ Sophie fronste haar wenkbrauwen.

‘Ja, is dat zo gek? We hebben al vier maanden verkering.’

‘Daar gaat het niet om, liefje. Je bent nog veel te jong om te trouwen.’

‘Ik ben bijna zestien, mama!’

Sophie haalde diep adem. ‘Ja, maar de familie Van Kralingen is ver boven onze stand.’ Ze keek haar dochter indringend aan. ‘Je meent het echt, hè?’ Het ongeloof spatte van haar gelaat af. ‘Dus Frans van Kralingen wil met je trouwen?’

Elizabeth knikte. ‘Ja, en ik wil dat ook, mama. Hij is echt heel lief en sterk en slim en...’

‘Goh,’ mompelde Sophie. Haar ogen glinsterden. ‘Mijn meisje... een Van Kralingen.’ Er verscheen een glimlach op haar gezicht. ‘Wie had dat gedacht. Ik wist niet dat jullie zo serieus waren.’ Ze herpakte zich. ‘Je begrijpt natuurlijk wel dat trouwen voorlopig nog niet aan de orde is. Eerst maar eens zien hoe het gaat. Papa en ik willen Frans natuurlijk eerst goed leren kennen en...’

‘Mam, stop!’ riep Elizabeth. ‘Frans gaat naar Duitsland, papa is weet ik veel waar.’ Ze balde haar vuisten. ‘Dit komt nooit meer goed.’ Een ferme trap tegen de tafelpoot deed het water in de pan over de rand klotsen. ‘Ik haat de oorlog. Ik haat de Duitsers.’

Nog voordat haar moeder iets kon zeggen, rende Elizabeth de kamer uit. ‘En ik haat suikerbiet!’